

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 17.11.2022 i Oslo tingrett,

Saksnr.: 22-081329TVI-TOSL/05

Dommer: Dommer Ingeborg Olebakken

Saken gjelder: Overprøving av klagenemndas for industrielle rettigheter sin avgjørelse

Man Energy Solutions Se

Advokat Thomas Forgaard Rukin
v/advokatfullmektig Ane Strand Nilssen,
Advokat Turid Oma

mot

Klagenemnda For Industrielle Rettar

Advokat Kirsten Berger
v/advokatfullmektig Sverre Runde

DOM

Saken gjelder gyldigheten av Klagenemnda for industrielle rettigheters (KFIR) vedtak 22/00017 av 5. april 2022 om å nekte varemerkeregistrering av det kombinerte merket CEON.

Fremstilling av saken

Ordmerket XEON ble registrert 18. mai 2000 og fornyet 28. april 2020. Innehaver er Intel Corp (US). Varemerket er registrert som ordmerke for varer i klasse 9 som omfatter databehandlingsutstyr og datamaskiner, operativsystemprogrammer og diverse dataprogrammer, apparater og instrumenter for overføring/gjengivelse av data/lyd/bilde og telekommunikasjonsapparater.

MAN Energy Solutions SE (MAN) oppnådde 23. november 2018 internasjonal varemerkeregistrering for det kombinerte merket CEON. Det fikk nr. (IR) 1454268 med prioritet 24. mai 2018 fra DE-varemerkeregistrering nr. 30 2018 105 713. Merket omfatter varemerkefortegnelse i klasse 7, 9, 38 og 42. Det ser slik ut:

MAN har utpekt en rekke land under IR 1454268, herunder Norge. Registrering i Norge ble imidlertid bare tillatt for klasse 7 og klasse 42. For klasse 9 og 38 ble registrering nektet under henvisning til at det ville krenke varemerkeretten til XEON, jf. Patentstyrets avgjørelse 7. januar 2022 som ble opprettholdt av KFIR i vedtak 5. april 2022. Begge instanser begrunnet avslaget med forvekslingsfare.

MAN brakte saken inn for Oslo tingrett ved stevning 3. juni 2022 med krav om at KFIRs vedtak 5. april 2022 oppheves. I rettidig tilsvarende 2. juli 2022 nedla staten ved KFIR påstand om frifinnelse.

Hovedforhandling ble holdt i Oslo tingrett 15. november 2022. Den ble lagt opp etter hovedinnleggsmodellen, jf. tvisteloven § 9-15 tiende ledd. Saken gjaldt utelukkende et juridisk spørsmål og det var bare varslet skriftlige bevis. Saksøker var representert ved sin prosessfullmektig Nilssen. Saksøkte var representert ved to partsrepresentanter fra KFIR. Det ble for øvrig foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Saksøkerens påstandsgrunnlag

KFIRs vedtak 5. april 2022 må oppheves. Vilkårene for varemerkekonflikt mellom saksøkers varemerke CEON og det motholdte merket XEON er ikke oppfylt etter varemerkeloven § 16 bokstav a, jf. § 4 første ledd bokstav b.

De er kjennetegnsmessig ulike både visuelt, fonetisk og konseptuelt. CEONs kunder har høy grad av merkebevissthet og vil legge særlig merke til åpningsbokstaven og tegnet som ser ut som bokstaven E uten loddrett strek. CEONs varer omsettes hovedsakelig etter visuell vurdering. Det gjelder dessuten snevrere beskyttelse for korte merker.

Varemerket CEON er akseptert i mange andre land uten at det har kommet innsigelser om kjennetegnslighet med XEON der det er sameksistens. Det følger av norsk rettspraksis at registreringspraksis internasjonalt skal vektlegges.

Det er vareslagslikhet mellom varene i klasse 9, men ikke for tjenester i klasse 38, i hvert fall ikke mer enn lav grad av vareslagslikhet. At det er en mulighet for likhet, er ikke nok til å nekte registrering i klasse 38.

Saksøkerens påstand

1. Klagenemnda for industrielle rettigheter sin avgjørelse i sak 22/00017 av 5. april 2022 om å nekte registrering av internasjonal registrering 1454268 (søknadsnummer 201903288) for de utpekte varene i klasse 9 og 38 oppheves.
2. Staten ved Klagenemnda for industrielle rettigheter dømmes til å erstatte MAN Energy Solutions SE sine sakskostnader.

Saksøktes påstandsgrunnlag

KFIRs vedtak 5. april 2022 er gyldig. Det bygger på korrekte faktiske og rettslige vurderinger, og er ikke beheftet med andre innvirkende feil.

Ordmerket XEON har ingen kjent betydning for de aktuelle varene og tjenestene, og vil bli oppfattet som et rent fantasiord. Det har dermed en høy grad av særpreg og andre næringsdrivende må velge varemerker som holder en klar avstand til merket XEON.

Det er forvekslingsfare både visuelt og fonetisk for en gjennomsnittsforbruker som handler varer i klasse 9 og tjenester i 38. Det er tilstrekkelig at en ikke ubetydelig del av omsetningskretsen i en ordinær kjøpsituasjon kan forveksle varemerkene. Selv om XEON bare er varemerkeregistrert for varer i klasse 9, må det samme gjelde for tjenester i klasse 38 siden disse tjenestene er komplementære til varene i klasse 9.

Varemerkeloven skal tolkes i samsvar med EU-retten, Enkeltstående, ubegrunnede registreringer kan likevel ikke vektlegges. At CEON er godkjent i andre jurisdiksjoner hvor også XEON er registrert, er derfor ikke særlig relevant.

Saksøktes påstand

1. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter frifinnes.
2. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter tilkjennes sakskostnader.

Rettens vurdering

Det rettslige utgangspunktet er at enhver kan oppnå «enerett til å bruke et varemerke som kjennetegn for varer eller tjenester i næringsvirksomhet», jf. varemerkeloven § 1 første ledd. Det er imidlertid en grunnleggende forutsetning at varemerket har tilstrekkelig særpreget slik at det kan skilles fra andre merker og kjennetegn, jf. varemerkeloven § 2.

Varemerkeretten gir rettighetshaver eksklusiv rett til å bruke merket i markedsføringen, og kunden trygghet for hvem som står bak produktet – opprinnelsesgarantifunksjonen. Varemerkerett kan oppnås ved registrering eller når merket er innarbeidet, jf. varemerkeloven § 3.

Spørsmålet i saken her er om KFIRs vedtak 5. april 2022 om å nekte registrering av CEON som varemerke, er gyldig, jf. varemerkeloven § 16 bokstav a. Det springende punktet er om det er forvekslingsfare med varemerket XEON slik at CEON krenker dette, jf. varemerkeloven § 4 første ledd bokstav b som lyder:

Varemerkeretten innebærer at ingen uten samtykke fra innehaveren av varemerkeretten (merkehaveren) i næringsvirksomhet kan bruke:

[...]

- b) tegn som er identisk med eller ligner varemerket for varer eller tjenester av samme eller lignende slag, såfremt det er risiko for forveksling, for eksempel ved at bruken av tegnet kan gi inntrykk av at det finnes en forbindelse mellom tegnet og varemerket.

Retten kan prøve vedtaket fullt ut basert på faktum på vedtakstidspunktet. Det skal foretas en legalitetskontroll der det normalt ikke skal utvises tilbakeholdenhet ved overprøving, jf. HR-2016-2239 avsnitt 30. Det er på det rene at det ikke foreligger noe samtykke fra Intel Corp (US) som er innehaver av varemerket XEON.

Spørsmålet om det foreligger forvekslingsfare beror på en konkret helhetsvurdering, jf. Rt. 2008 side 1268 avsnitt 40:

Når det så gjelder selve forvekslingsspørsmålet, inneholder dette flere elementer. Som utgangspunkt skal det her skje en skjønnsmessig helhetsvurdering med grunnlag i de konkrete forhold. De sentrale momentene vil være graden av likhet i vareslag og i kjennetegn. Det må imidlertid understrekes at det vil være et innbyrdes

avhengighetsforhold mellom momentene. Dette er uttrykt på følgende måte av EF-domstolen i sak C-342/97 Lloyd, premiss 19:

«Denne helhedsvurdering innebærer en vis indbyrdes afhængighed mellem de faktorer, der kommer i betragtning, og især ligheden mellem varemærkerne og ligheden mellem de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af varemærkerne. En svag grad af lighed mellem de af varemærkerne omfattede varer eller tjenesteydelser kan således opvejes af en høj grad af lighed mellem varemærkerne og omvendt.»

I denne saken er det stor grad av varelighet. XEON er registrert for varer i klasse 9 som er samme klasse som CEON har søkt om registrering i. Partene er enige om vareidentitet for disse varene. Klasse 9 omfatter et bredt spekter av elektronisk utstyr fra vitenskapelige og optiske apparater og instrumenter, til regnemaskiner, databehandlingsutstyr, datamaskiner og programvare. Produktene er mest aktuelle for profesjonelle kjøpere, men også i noen utstrekning for forbrukere.

XEON er ikke registrert for tjenester i klasse 38. Dette gjelder dataoverføringstjenester som forutsetter bruk av produkter i klasse 9. Både Patentstyret og KFIR kom til at likeartetheten mellom produktene i klasse 9 og tjenestene i klasse 38 førte til at anførselen om kjennetegnslighet måtte vurderes likt for disse klassene. KFIR begrunnet dette slik i vedtaket 5. april 2022 avsnitt 15:

Videre anser Klagenemnda, i likhet med Patentstyret, at «databehandlingsutstyr» i klasse 9 i det eldre merket, og «data transmission service» i klasse 38 i klagers merke, kan ha samme formål – nemlig overføring av data – og være komplementære. Det foreligger nemlig et naturlig avhengighetsforhold mellom varer som omfattes av «databehandlingsutstyr» i klasse 9 – for eksempel en PC – og «data transmission» i klasse 38, som er den tekniske tjenesten som de facto muliggjør elektronisk telekommunikasjon mellom blant annet PC-er og elektroniske enheter. Disse varene og tjenestene vil også kunne ha samme distribusjonskanaler og rette seg mot samme omsetningskrets. I lys av dette, finner Klagenemnda at det foreligger en normal grad av likeartethet mellom ovennevnte varer og tjenester i klasse 9 og 38.

Dette er retten enig i. Det er ikke mulig å dra nytte av for eksempel et bredbåndsabonnement uten en datamaskin eller et lignende apparat. Kjennetegnslikheten må derfor vurderes både for klassene 9 og 38.

Det neste spørsmålet er hvem som kjøper disse varene og om det er risiko for at de forveksler varemerkene XEON og CEON. Utgangspunktet er en gjennomsnittsforbruker, med mindre det i praksis bare er profesjonelle som handler de aktuelle varene og tjenestene.

KFIR la til grunn at CEONs varer i klasse 9 rettet seg mot en profesjonell omsetningskrets, mens tjenestene i klasse 38 rettet seg mot både forbrukere og profesjonelle. XEONs varetilbud i klasse 9 rettet seg imidlertid mot både forbrukere og profesjonelle. Derved la KFIR til grunn at forvekslingsfare måtte vurderes for en gjennomsnittsforbruker både for varer i klasse 9 og tjenester i klasse 38, jf. følgende uttalelse i vedtaket 5. april 2022 avsnitt 20 og 21:

Etter Klagenemndas oppfatning retter de generelle vareangivelsene som det eldre merket er registrert for i klasse 9 seg mot både private sluttbrukere og profesjonelle. Varene i klasse 9 omfattes av klagers merke rettet seg derimot mot en spesialisert omsetningskrets. Klagenemnda er derfor enig med klager i at risiko for forveksling her skal vurderes overfor den profesjonelle delen av omsetningskretsen. Dette fremkommer også av henvisningen til EUIPOs Guidelines, som vist til av klager. For de aktuelle varene i klasse 9 mener Klagenemnda derfor at omsetningskretsens oppmerksomhetsnivå varierer fra normalt til høyere enn normalt.

Hva gjelder angivelsen «data transmission service» i klasse 38, i klagers merke, så tilbys tjenester relatert til elektronisk telekommunikasjon overfor omsetningskretsen i vid forstand. Ettersom databehandlingsutstyr i klasse 9 i det eldre merket, også rettet seg mot både private sluttbrukere og profesjonelle, må oppmerksomhetsnivået for de likeartede varene og tjenestene i klasse 9 og 38 anses å være normalt.

Retten er enig i dette og viser til at beskyttelsen som oppnås ved varemerkeregistrering gjelder hele klassen, ikke bare enkelte av varene eller tjenestene som omfattes.

Hvem som regnes som en gjennomsnittsforbruker er beskrevet slik av EF-domstolen i sak C-342/97 Lloyd, premiss 26:

«For så vidt angår denne helhedsvurdering anses gennemsnitsforbrugeren af den pågældende kategori af varer for at være almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet (jf. i denne retning dom af 16.7.1998, sag C-210/96, Gut Springenheide og Tusky, Sml. I, s. 4657, præmis 31). Der må imidlertid tages hensyn til, at gennemsnitsforbrugeren kun sjældent har mulighed for at foretage en direkte sammenligning mellem de forskellige mærker, men må stole på det ufuldstændige billede, han i erindringen har af dem. Der må også tages hensyn til, at gennemsnitsforbrugers opmærksomhedsniveau kan variere, alt efter hvilken kategori af varer eller tjenesteydelser der er tale om.»

Kravet er at «en ikke ubetydelig del av omsetningskretsen» vil kunne ta feil, jf. Rt. 2008 side 1268 avsnitt 41. En alminnelig språklig forståelse tilsier at det er tilstrekkelig at

risikoen for forvekslingsfare for en gjennomsnittsforbruker i en innkjøpssituasjon ikke er helt fjern, men til stede og en reell mulighet.

MAN har anført at kjøperne av de aktuelle varene vil ha høy merkebevissthet. Retten er imidlertid enig med KFIR i at selv om en del kjøpere er profesjonelle, er det nødvendig å legge en gjennomsnittsforbrukers oppmerksomhetsnivå til grunn, jf. følgende uttalelse i vedtaket 5. april 2022 avsnitt 32:

Endelig kan ikke Klagenemnda i helhetsvurderingen legge avgjørende vekt på klagers henvisning til at den relevante omsetningskretsen har et forhøyet oppmerksomhetsnivå, herunder at omsetningskretsen vil foreta grundige undersøkelser før kjøp og enda lettere legge merke til merkenes forskjeller. Selv om omsetningskretsens oppmerksomhetsnivå er høyere enn normalt i tilknytning til varene i klasse 9, og dette er et moment i helhetsvurderingen av om forvekslingsfare foreligger mellom merkene, følger det av EUrettens avgjørelse T-824/16, Kiosk v EUIPO, avsnitt 72, at «it cannot be accepted that there are cases in which, owing to the level of attention displayed by the relevant public, any likelihood of confusion and therefore any possibility of applying that provision can, a priori, be ruled out». Dette ble også lagt til grunn i den enda nyere EU-rettsavgjørelsen T-56/20, Vroom v Pop & Vroom, avsnitt 51.

MANs henvisning til EU-rettsavgjørelsen T-394/10, VOLVO-SOLVO, er ikke i motstrid med dette. Den gjaldt et produkt som bare ble solgt til profesjonelle kjøpere, jf. avsnitt 19.

Det springende punktet er etter dette om bruk av varemerket CEON, representerer en risiko for forvekslingsfare med produkter fra XEON for en gjennomsnittsforbruker.

Avstandskravet er høyere fordi det dreier seg om samme type varer, jf. Rt. 2008 side 1268 avsnitt 50:

Jeg ser så på likheten mellom varemerkene. Som jeg tidligere har påpekt, er det en sammenheng mellom momentene i helhetsvurderingen, slik at det ved vareslagsidentitet kreves en klarere ulikhet i kjennetegnene for at forvekslingsfare skal unngås enn der det er forskjell i vareslagene.

Grad av særpreg har betydning for om et varemerke er sterkt eller svakt, og dermed hvor stor avstand andre varemerker må holde. XEON er et rent fantasiord, og kan ikke intuitivt kobles til varer i klasse 9. Retten er derfor enig med KFIR i at varemerket har middels styrke, jf. vedtaket 5. april 2022 avsnitt 23:

Den eldre registreringen består av ordet XEON. Dette ordet har ingen kjent betydning i tilknytning til de aktuelle varene i klasse 9, og vil oppfattes som et rent

fantasiord. Klagenemnda legger derfor til grunn at det eldre merket har en normal grad av særpreg.

Retten mener imidlertid at varemerket CEON likevel ikke er tilstrekkelig særpreget til å unngå forvekslingsfare med XEON. Ved denne vurderingen skal både visuell, fonetisk og konseptuell likhet tas i betraktning. KFIR har således tatt et riktig utgangspunkt for denne vurderingen, jf. vedtaket 5. april 2022 avsnitt 24.

Første bokstav X og C er visuelt ulike. Dette har større betydning når det er første bokstav i kortere ord. På den annen side er begge forbokstavene sjeldne i det norske språket. Forvekslingsfaren øker dessuten ved at XEON og CEON er to fantasiord. Ingen av ordene sier noe om at de betegner varer i klasse 9. Som konsept er derfor begge merkene egnet til å forvirre en gjennomsnittsforbruker.

Forvekslingsfaren øker også som følge av at både XEON og CEON uttales «seon». Slik fonetisk likhet har betydning siden varene ikke utelukkende omsettes ved skriftlig tilbud som avisannonser og på Internett. At MAN mener XEON uttales med markert «eks»-lyd legger ikke retten så stor vekt på. Det må tas utgangspunkt i uttalereglene i det norske språket som går ut på at bokstaven x etterfulgt av en vokal, uttales «s», eksempelvis xylofon og Xerxes.

I skrivemåte skiller riktignok CEON seg ut ved røde bokstaver og et tegn som ligner bokstaven E uten loddrett strek. Dette gjør CEON til et kombinert merke. Etter rettens syn er imidlertid denne forskjellen av nokså liten betydning for å skille merkene fra hverandre. For det første vil fargeforskjellen forsvinne i svart-hvitt-fremstilling av CEON, og når XEON skrives med røde bokstaver. For det andre kan det være lett å blande figuren uten loddrett strek med den nokså like bokstaven E. For det tredje vil fortsatt CEON uttales likt med XEON.

Retten slutter seg derfor til KFIRs vurdering når de skriver følgende i vedtaket 5. april 2022 avsnitt 30:

[...] Etter Klagenemndas syn veier merkenes visuelle likheter gjennom bokstavene - EON, og fonetiske identitet for en ikke ubetydelig del av omsetningskretsen, samt det forhold at merkene i stor grad gjelder for identiske varer, opp for merkenes visuelle ulikheter gjennom de forskjellige bokstavene, X og C, i merkenes innledninger, en forskjell som kommer lettere til syne i relativt korte merker, som her.

KFIR oppsummerte etter dette begrunnelsen for å avslå klagen slik i avsnitt 33:

Etter en helhetsvurdering finner Klagenemnda derfor at merkene er egnet til å forveksles, jf. varemerkeloven § 16 bokstav a, jf. § 4 første ledd. I denne vurderingen har Klagenemnda lagt avgjørende vekt på at det foreligger vareidentitet, og vare- og tjenesteslagslikhet, sammenholdt med at merkelikheten samlet sett anses å være høy. Tatt i betraktning at det eldre merket er ansett som særpreget med krav på et visst vern, er Klagenemnda av den oppfatning at graden av vare- og merkelikhet er tilstrekkelig til at det vil foreligge en risiko for forveksling når merkene anvendes på de aktuelle varene og tjenestene i klasse 9 og 38.

Retten er enig i denne vurderingen.

MAN har anført at vedtaket er ugyldig fordi KFIR ikke i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til at CEON har oppnådd varemerkeregistrering i mange land der også XEON er registrert. Det ble opplyst at Norge var det eneste landet hvor søknaden var avslått. MAN har vist til at varemerkemyndighetene i USA, Singapore, Japan, Canada, Hong Kong og Kina har gitt tillatelse etter forutgående undersøkelser av forvekslingsfare på eget initiativ.

Dette argumentet ble ikke anført overfor KFIR ved overprøvingen av vedtaket fra Patentstyret. Senere fremlagt bevis som kaster lys over forholdene på vedtakstidspunktet, her 5. april 2022 kan imidlertid tas i betraktning ved vurderingen av gyldigheten av et forvaltningsvedtak, jf. Rt. 2015 side 1388 avsnitt 69 og 70. Registreringene i nevnte land bortsett fra Canada, var gjennomført 5. april 2022. I det følgende ser derfor retten bort fra registreringen i Canada.

Retten er enig i utgangspunktet om at varemerkeretten som omfattes av EØS-avtalen, skal tolkes i samsvar med internasjonale kilder, jf. HR-2016-2239 avsnitt 31:

Varemerkeretten er omfattet av EØS-avtalen. Betydningen av dette er utfyllende beskrevet i Høyesteretts dom 22. september 2016 (HR-2016-1993-A) avsnitt 42 til 46. Jeg fremhever her særlig at varemerkeloven § 14 er utformet i samsvar med EUs tidligere og någjeldende varemerkedirektiv, og at loven dermed skal forstås i samsvar med EU-domstolens praksis knyttet til disse direktivene. Det innebærer at avgjørelser fra denne domstolen blir den sentrale rettskilden ved tolkning av varemerkeloven. Også domstolens avgjørelser i tilknytning til varemerkeforordningen må tillegges vekt. Forordningen er ikke en del av EØS-avtalen, men har materielle bestemmelser tilsvarende varemerkedirektivet. Videre vil praksis fra EUPIO, tidligere OHIM, være en relevant rettskilde.

Det innebærer at både EU-regelverk og avgjørelser fra EU-domstolen er relevante for tolkningen av varemerkeloven. Retten kan imidlertid ikke se at det er like klare holdepunkter for at enkeltstående registreringer skal vektlegges.

Det er også ukjent for retten hvilke vurderinger som ligger bak avgjørelsene til varemerkemyndighetene i USA, Singapore, Japan, Hong Kong og Kina. Derfor er ikke rettskildebriken i Borgarting lagmannsretts dom 14. desember 2016 [LB-2015-201256] om forvekslingsfare for navnene AUMAN og MAN, overførbar. Retten forstår lagmannsrettens vektlegging av australske varemerkemyndigheters betraktninger slik at de har hatt tilgang til den australske avgjørelsen og således begrunnelsen for vurderingen. Praksis hos andre lands myndigheter synes under enhver omstendighet å ha vært et støtteargument.

MAN har også vist til et par andre dommer fra Borgarting lagmannsrett hvor internasjonal registreringspraksis har blitt vektlagt, jf. dom 1. juni 2015 [LB-2014-95107] og dom 8. november 2018 [LB-2017-105565]. Begge sakene gjaldt figurlikhet. Denne saken gjelder derimot ord og da må det tas utgangspunkt i norsk språk skriftlig og muntlig ved vurderingen av forvekslingsfare. Det kan også være forklaringen på hvorfor varemerkemyndighetene i USA, Singapore, Japan, Hong Kong og Kina har gitt tillatelse. Flere av disse landene har et skriftspråk som består av tegn. Det føyes til at internasjonal registreringspraksis heller ikke i disse dommene verken har vært ansett som utslagsgivende eller vurdert som et tungtveiende argument for lagmannsretten.

Retten er etter dette kommet til at det ikke hefter feil ved KFIRs vedtak, og at det følgelig er gyldig.

Sakskostnader

Staten ved KFIR har vunnet saken og skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd tilkjennes full erstatning for sakskostnadene så langt disse har vært rimelige og nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

Etter rettens syn foreligger det ikke tungtveiende grunner for å fritta motparten fra erstatningsansvaret, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Saken har ikke fremstått som særlig tvilsom, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a. Det har ikke vært fremsatt noe forlikstilbud, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav b. Retten oppfatter ikke styrkeforholdet mellom partene som så skjævt at det alene kan begrunne en fravikelse av lovens hovedregel om at den tapende parten idømmes sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav c.

Saksøktes prosessfullmektig har krevd sakskostnader med 64 000 kroner. Det har ikke vært innvendinger til beløpet.

Retten mener sakskostnadskravet er rimelig og nødvendig, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum. Prosessfullmektig Runde har hatt en fornuftig timesats på 1600 kroner. Antall timer fremstår som nødvendig når det tas i betraktning at kjennetegnrett er et noe komplisert rettsområde. Dette gjelder selv om KFIR bisto ham.

DOMSSLUTNING

1. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter frifinnes.
2. MAN Energy Solutions SE betaler i sakskostnader til KA Group AS 64 000 – sekstifiretusen – kroner, innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse.

Retten hevet

Ingeborg Olebakken

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.